

1982/83:58

Onsdagen den 12 januari

Kl. 13.00

1 § Anmälan om nya statsråd

Från statsministern hade inkommit följande skrivelse:

Till riksdagen

Jag har i dag förordnat Mats Hellström att vara statsråd fr. o. m. den 11 januari 1983.

Jag har vidare med verkan fr. o. m. den 17 januari 1983 entledigat statsrådet och chefen för försvars- och kommunikationsdepartementen Curt Boström från uppdraget som chef för försvarsdepartementet. Jag har samtidigt förordnat Anders Thunborg att vara statsråd och chef för försvarsdepartementet fr. o. m. den 17 januari 1983.

Stockholm den 11 januari 1983

Olof Palme

Skrivelsen lades till handlingarna.

2 § Upplästes följande inkomna skrivelse:

Till riksdagen

Jag anhåller härmed om entledigande från mitt riksdagsmannaupdrag fr. o. m. den 1 februari 1983.

Stockholm den 12 januari 1983

Britt Mogård

Kammaren biföll denna anhållan.

*Om åtgärder för
att förbättra konkurrensen inom
bryggeribranschen***3 § Svar på frågorna 1982/83:162 och 165 om åtgärder för att förbättra konkurrensen inom bryggeribranschen****Anf. 1 Finansministern KJELL-OLOF FELDT:**

Herr talman! Christer Eirefelt har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förbättra konkurrensen inom bryggeribranschen.

Lennart Brunander har frågat mig hur jag ser på bryggerinäringens situation och på de lösningar som presenterats samt om jag är beredd att vidta åtgärder som behövs för att trygga de små bryggeriernas existens.

Jag besvarar frågorna i ett sammanhang. Bryggerinäringens situation är i dag synnerligen pressad. Branschen kännetecknas av en överkapacitet i produktionsledet på nära 50 %. Situationen har närmast förvärrats under senare år, trots att flera bryggerier har lagts ned och beslut redan har fattats om ytterligare nedskärningar. Man kan inte räkna med att försäljningen kan öka i en sådan omfattning att den nuvarande överkapaciteten upphör. En fortsatt strukturanpassning inom branschen är därför nödvändig.

Den branschsituation som jag nu har beskrivit framgår av det förslag till handlingsplan som Brygginvest och Pripps gemensamt lämnade in till regeringen i december förra året. Förslaget är utformat mot bakgrund av förhandlingar som förts under en lång tid och som innefattat även andra intressenter. Förhandlingarna har bl. a. visat att några möjligheter att skapa ett med Pripps konkurrerande företag av tillräcklig storlek inte föreligger. I stället har ett förslag utarbetats som innebär att konkurrerande försäljningsorganisationer utformas inom ramen för en sammanhållen koncern. Förslaget innebär också att de skalfördelar som finns i vad gäller produktion och distribution inom bryggeribranschen kan tas till vara genom att en gemensam organisation bildas för dessa båda led. De ekonomiska vinster som följer med detta bör givetvis också komma konsumenterna till godo.

Man föreslår också att en särskild stiftelse skall bildas. Dess uppgift avses bli att i nära samarbete med det nya bolaget medverka till att skapa nya sysselsättningsstillfällen på orter där bryggerier kan komma att behöva läggas ned eller där produktionskapaciteten kan behöva begränsas.

Förslaget till handlingsplan bereds f. n. inom regeringskansliet. Jag avser att inom kort föreslå regeringen att lägga fram en proposition för riksdagen i frågan.

Anf. 2 CHRISTER EIREFELT (fp):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret på frågan.

Den verklighetsbeskrivning som Kjell-Olof Feldt ger har jag ingenting att invända mot, men det förslag till omstrukturering av svensk bryggerinäring som har utarbetats gemensamt av Brygginvest och Pripps och som finansministern tydligt är beredd att ställa sig bakom fick mig däremot att sätta flera frågetecken i kanten när jag läste det. De kontakter jag sedan haft med branschfolk har inte givit mig anledning att räta ut ett enda av de frågetecknen. Det är framför allt svårt att hitta någon utanför Prippskoncernen som tycker att det här är ett bra förslag.

Mina egna invändningar är i huvudsak av principiell natur. Förslaget innebär nämligen ett nytt steg mot en monopolsituation och kommer att leda till ytterligare konkurrensbegränsning. Att en sådan här lösning, som finansministern säger, skulle komma konsumenterna till godo verkar inte sannolikt. Jag tror nämligen att det blir mycket svårt att i realiteten åstadkomma den interna konkurrens som det talas om i förslaget och som skulle ske genom en organisationsmodell där försäljning och marknadsföring delas upp i två eller tre bolag inom organisationen, samtidigt som all produktion och distribution samlas i ett enda bolag. Det verkar, försiktigt uttryckt, inte troligt att ett sådant system skulle ge den verkliga konkurrens som behövs i denna bransch liksom i alla andra branscher.

En fungerande marknadsekonomi kräver flera självständiga företag. Då får man mångfald i besluten och framför allt det personliga engagemang som är så viktigt för all företagsamhet. Färre och större enheter ger minskad konkurrens, ökad byråkrati och på sikt nästan alltid en sämre effektivitet. Det är en sanning som gäller också för tillverkning av öl och läsk. Samtidigt går det inte att blunda för att detta handlar om en bransch där stordriftsfördelarna är påtagliga. Jag är dessutom medveten om att det förmodligen blir nödvändigt med en ytterligare omstrukturering, eftersom det också utan tvivel finns en överkapacitet i svensk bryggeriindustri.

Det är säkert också riktigt, som påpekas i detta förslag, att det behövs hög effektivitet i produktionen om man skall klara konkurrensen med importen. Men jag menar alltså att de positiva effekter som en faktisk, inte konstlad, konkurrenssituation innebär överväger stordriftsfördelarna.

Min slutsats, herr talman, blir alltså att man i stället borde fortsätta ansträngningen att skapa en fristående bryggerigrupp vid sidan av Pripps. I motsats till finansministern tror jag fortfarande att det är möjligt. Jag är väl medveten om de svårigheter som finns, men menar man allvar med att det behövs konkurrens är det den enda möjligheten.

Anf. 3 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret. Men jag vill säga, som Christer Eirefelt tidigare gjorde, att jag inte känner mig direkt lugnad av det. Jag har också en rad frågetecken när det gäller det förslag som Pripps och Brygginvest har tagit fram.

I svaret sägs att kapacitetsutnyttjandet i den svenska bryggeriindustrin är för lågt, och det är naturligtvis riktigt. Men problemet är, som jag ser det, att det i dag i de delar av bryggeriindustrin som skulle rationaliseras bort inte finns någon egentlig överkapacitet, utan överkapaciteten ligger i stort sett hos Pripps.

Förslaget innebär att man skall monopolisera bryggerinäringen till ett företag som gör öl och läsk. Att man sedan försöker skapa en konstlad konkurrens med olika marknadsföringsbolag kommer troligen inte att ge något bra resultat. I likhet med vad Christer Eirefelt har sagt tror jag att det är nödvändigt att ha olika företag med olika inriktning, olika intressen och kanske olika typer av öl och läsk för att få den konkurrens man vill ha.

Onsdagen den
12 januari 1983

*Om åtgärder för
att förbättra kon-
kurrensen inom
bryggeribranschen*

Detta förslag innebär också att en mängd småbryggerier – en mängd kanske är mycket sagt, eftersom vi inte har så förfärligt många – kommer att försvinna. Det innebär på några års sikt att ett stort antal arbetstillfällen kommer att försvinna i de orter där dessa bryggerier finns. Det har sagts att det skulle röra sig om 400–500 arbetstillfällen. Det är arbetstillfällen på orter som många gånger redan har en dålig arbetsmarknad, med få möjligheter till andra jobb.

Nu säger finansministern i sitt svar att man skall bilda en stiftelse som skall se till att få fram nya arbetstillfällen. Jag måste säga att jag tvivlar något på att möjligheten och viljan till det finns, därför att Pripps har redan tidigare rationaliserat och lagt ned företag. Jag kan hänvisa till att jag var i kontakt med Pripps i samband med nedläggningen av Sandwalls bryggeri i Borås. Det var omöjligt den gången att få någon förståelse för att man borde hjälpa till att skapa andra arbetstillfällen. På den punkten är jag därför litet tveksam. Det är naturligtvis bra att man försöker vidta åtgärder, men det vore ännu bättre om man försökte vidta sådana åtgärder att de arbetstillfällen som nu finns kunde vara kvar.

Importen nämndes här liksom nödvändigheten av en effektiv svensk industri för att motstå importen. Men är det inte så att i och med att vi får en mindre bredd på det svenska sortimentet, så uppstår ett behov av eller en möjlighet till import och till en konkurrens som på sikt kan ta bort arbetstillfällen?

Jag skulle vilja komplettera de tidigare frågorna genom att ställa ytterligare en fråga till finansministern: Är finansministern beredd att vidta åtgärder för att de små företagen i denna bransch skall kunna finnas kvar och för att dominansen från Pripps inte förstärks?

Anf. 4 Finansministern KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! I och för sig är det konsekvent att Sveriges riksdag bekymrar sig över bryggerinäringens situation, eftersom det är Sveriges riksdag som har beslutat att svenska folket skall dricka mindre öl. Det gör nu svenska folket, och då får vi problem med bryggerinäringen, som har en enorm överkapacitet.

Det förslag som jag refererade här har man, såvitt jag förstår, missförstått på en central punkt. Förslaget går inte ut på att nu koncentrera bryggerinäringen till ett företag eller att börja lägga ned en mängd bryggerier. Det enda som förslaget går ut på är att om det bland de mindre bryggerierna, varav många i dag – det är alldeles klart – kämpar med stora ekonomiska svårigheter, finns företag som vill söka ett samarbete med den nya koncernen, så skall det öppnas möjligheter för dem att göra det. Det kan ske i olika former – genom att de uppgår i koncernen, eller genom att de har en viss ställning inom koncernen.

Om det är så, som Christer Eirefelt påskiner, att det bland de övriga privatägda bryggerierna i dag finns intresse av att gå samman i en fristående bryggerigrupp vid sidan av Pripps, finns det ingenting som hindrar dem att göra detta. Det förslag som skall läggas fram kommer inte heller att göra det.

Problemet är att dessa företag saknar både det erforderliga kapitalet och – i många fall – de tekniska förutsättningarna för att åstadkomma ett sådant samarbete. Det aktuella förslaget skulle faktiskt ge dem sådana möjligheter.

Herr talman! Förslaget skall föreläggas riksdagen i en proposition, och både herrar Eirefelt och Brunander och alla andra som är intresserade av frågan får då rikhaltiga möjligheter att i motioner, i utskottsbehandlingen och sedermera i kammardebatten ingående belysa och påverka frågans behandling.

Anf. 5 CHRISTER EIREFELT (fp):

Herr talman! Aktierna i Pripps ägs ju till 75 % av svenska staten, och med den mycket dominerande ställning som Pripps har på marknaden ger det regering och riksdag ett mycket stort ansvar för utvecklingen i branschen. En sådan lösning som den Kjell-Olof Feldt nu skisserade kräver en medverkan från Brygginvest. Den lösning som senast var aktuell hade vissa likheter med detta förslag. Det handlade då också om ett gemensamt moderbolag, där Pripps skulle skapa en konkurrenssituation internt i bolaget. Jag tror att en av anledningarna till att det förslaget inte ledde till något resultat var en osäkerhet om, bl. a. hos den förra regeringen, att det verkligen går att med sådana här konstlade medel skapa denna konkurrenssituation.

Jag menar att ett ingripande från statligt håll i näringslivet är påkallat just i en sådan situation där det gäller att säkra en fungerande konkurrens. I det fallet har regering och riksdag ett gemensamt ansvar gentemot konsumenten. Här har vi en situation där det statliga företaget är marknadsledande i en bransch som har bekymmer, och då menar jag att staten genom sitt ägarintresse i detta företag skall arbeta för att det skall vara möjligt att upprätthålla konkurrens genom fristående företag – inte motsatsen, vilket jag anser att det aktuella förslaget innebär.

Anf. 6 LENNART BRUNANDER (c):

Herr talman! Finansministern sade att vi som riksdagsledamöter måste bekymra oss om öldrickandet, eftersom vi beslutat att försöka få folk att inte dricka så mycket öl. Det är naturligtvis riktigt. Men det är egentligen inte det frågan gäller, utan frågan är var någonstans det öl som vi ändå dricker skall tillverkas.

De stora bryggerierna och framför allt Pripps byggde ju upp en överkapacitet, då man hade förväntningar om att få sälja mer öl, framför allt när vi började med mellanölet. Att det inte blivit så tycker jag inte att de orter som har de mindre bryggerierna skall straffas för och inte heller de mindre bryggerierna, för det var ju inte dessa som byggde upp kapaciteten då.

Jag tycker därför att det är viktigt att man i det arbete som måste göras i budgetdepartementet när man skall lägga fram en proposition tar med i bedömningen att vi behöver dessa mindre bryggerier i de orter där de finns och att vi också behöver den diversifiering som det innebär att vi har dem på öl- och läksidan. Jag tror att det är en tillgång, och jag tror också att det

innebär ett bättre skydd mot importen än om vi lägger tillverkningen i ett enda företag. Jag är rädd för att vi i så fall skulle bli för ensidiga och i stället få ett behov av import.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på fråga 1982/83:178 om fortsatt verksamhet vid Pripps bryggeri i Gällivare

Anf. 7 Finansministern KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Karl-Erik Häll har frågat mig om jag vill medverka till att verksamheten vid Pripps bryggerier i Gällivare kan fortsätta.

Pripps styrelse fattade den 26 mars 1982 beslut om att lägga ned tillverkningen vid bolagets bryggeri i Gällivare.

Beslutet innebar att tillverkningen skulle upphöra vid utgången av år 1982. Distributionen av drycker från Gällivare skall dock fortsätta som tidigare. Några förslag till annan verksamhet vid bryggeriet fanns inte, enligt vad jag har erfarit, när beslutet fattades. Det förslag om tillverkning av öl för export som nu aktualiserats har således kommit fram efter det att beslutet om nedläggning fattats och åtgärder påbörjats för att avyttra maskinutrustningen.

Jag vill erinra om att det ankommer på styrelsen i ett företag att besluta om nedläggning av produktionsenheter inom företaget. I vad gäller försäljning av maskinutrustningen torde det närmast ankomma på företagsledningen eller den som denna utsett att fatta sådana beslut. Jag har således ingen möjlighet att ingripa i denna fråga. Liksom Karl-Erik Häll är jag dock synnerligen angelägen om att alla möjligheter att skapa sysselsättning i malmfälten prövas i en positiv anda. Jag utgår också ifrån att Pripps företagsledning på ett seriöst sätt har övervägt möjligheterna att åstadkomma en lösning av sysselsättningssituationen för de anställda i Gällivare.

Anf. 8 KARL-ERIK HÄLL (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret på min fråga, som var föranledd av de problem som uppstått i samband med nedläggningen av Pripps bryggeri i Gällivare.

I Pripps årsredovisning för 1981/82 kan man läsa:

”Inom Pripps har under året fattats beslut om nedläggning av bryggerierna i Gällivare, Tingsryd och Torsby. Verkställighet sker under 1983. Vi har lagt ner betydande ansträngningar för att finna annan sysselsättning på berörda orter och har också lyckats, speciellt i Torsby.”

Jag vill gärna gratulera Torsby, men i fallet Gällivare är detta en falsk beskrivning. Där består faktiskt Pripps ”ansträngningar” endast i att man effektivt stoppat alla förutsättningar för fortsatt verksamhet vid bryggeriet, trots att kommunen genom medverkan av ny huvudman skapat förutsättningar för fortsatt drift.

Kommunen fick löfte av Pripps att köpa bryggeriutrustningen. Planerna var bl. a. att tillverka ett öl för export till Tyskland. När detta kom till Pripps kännedom bröt man löftet till kommunen och sålde maskinerna till ett norskt bryggeri. Förklaringen till detta var enligt företaget att man givit detta löfte i avvaktan på att företagets jurister skulle hinna med att undersöka huruvida kommunen hade någon expropriationsrätt på maskinutrustningen. Det är, herr statsråd, såvitt jag förstår den enda seriösa undersökning som företaget gjort. När man fann att kommunen inte hade någon sådan rätt bröt man sitt löfte.

Pripps inställning är alltså helt klar; konkurrenterna skall stoppas till varje pris. Att de anställda då får sparken bryr man sig inte om. Konkurrenten från Norge tycks man däremot inte vara särskilt rädd för. I stället säljer man utrustning dit.

På detta sätt handlar alltså ett till 75 % statsägt företag samtidigt som regeringen skickar upp särskilda kommissioner till malmfälten för att så att säga dammsuga efter praktiskt taget varenda jobb. Detta är en horribel ordning. Jag beklagar verkligen att statsrådet inte har möjligheter att ingripa. På något sätt måste en ändring kunna åstadkommas beträffande förutsättningarna i fall som detta.

Svenska livsmedelsarbetareförbundet har vädjat till företaget. Man har föreslagit att maskinerna hyrs ut och att det bestämda förbehållet görs att inte en droppe av produkterna får säljas på svensk marknad. Men alla förslag har kategoriskt avvisats.

Jag vill nu fråga: Anser statsrådet att företagets agerande kan vara försvarbart? Och hur bedömer statsrådet det som hänt med hänsyn till vår lagstiftning om konkurrensbegränsande åtgärder?

Jag konstaterar att Pripps har lyckats med två saker: dels har man stoppat produktionen vid bryggeriet i Gällivare, dels har man slängt ut bryggeriarbetarna, som hamnat i det här landets kanske längsta arbetslöshetskö. Med tanke på att man kan agera på detta sätt förefaller det mig som om företaget i fråga har ovanligt gott om förtroendekapital.

Jag tackar ännu en gång för svaret.

Anf. 9 Finansministern KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! På Karl-Erik Hälls fråga beträffande Pripps agerande i förhållande till konkurrensbegränsningslagen kan jag bara svara att jag inte har någon möjlighet att bedöma en viss åtgärds förenlighet med lagstiftningen i ett konkret fall. Skulle problem i det sammanhanget uppstå, blir det en fråga för näringsfrihetsombudsmannen.

Anf. 10 KARL-ERIK HÄLL (s):

Herr talman! Jag kan förstå att statsrådet inte utan vidare kan ha någon uppfattning i den aktuella frågan. Vi får väl göra en prövning i kommunen. Det förefaller dock vara fråga om en klart konkurrensbegränsande åtgärd. Det enda syfte med företagets agerande som jag kan finna är nämligen att man vill förhindra varje förutsättning för fortsatt produktion. Av statsrådets

Onsdagen den
12 januari 1983

*Om avdragsrätten
i visst fall vid be-
räkning av in-
komst av annan
fastighet*

svar att döma har förslaget om tillverkning av öl för export kommit efter det att beslut fattats om nedläggning. Det är riktigt. Det kom nämligen efter den 26 mars. Men företaget var väl informerat och hade kunnat medverka till fortsatt sysselsättning genom att sälja eller att hyra ut utrustning till den nye huvudmannen. Man fann det emellertid vara förenligt med sina intressen att i stället sälja utrustningen till Norge. Det tycker jag och andra med mig är bedrövligt.

Vidare avsåg man att demonteringen skulle utföras av den nu uppsagda personalen, som därigenom skulle få arbete fram till mars månad. Men efter det att jag framställt en fråga i riksdagen blev det bråttom. Omedelbart kom representanter för det norska företaget och märkte upp maskinerna. Dagen före julafton hade man – med hjälp av övertid och bonus – lyckats släpa ut utrustningen utanför bryggeriets väggar. Därmed har man väl definitivt dragit ett streck över produktionen vid bryggeriet i Gällivare. Det råder, herr talman, ganska stor bitterhet i kommunen och bland de anställda med anledning av detta agerande.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 1982/83:40 om avdragsrätten i visst fall vid beräkning av inkomst av annan fastighet

Anf. 11 Finansministern KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Sten Sture Paterson har frågat mig om jag vill föranstalta om ett tolkningstillägg till 25 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) av vilket framgår att tidpunkten för utbetalningen av lån/bidrag bestämmer året då motsvarande kostnad ej får dras av i deklarationen.

Jag skall börja med att lämna en kort redogörelse för tillkomsten av den regel som Sten Sture Paterson nämner.

Regeln innebär att kostnader för reparationer och underhåll som utförts i samband med sådan ombyggnad för vilken statligt lån eller bidrag i bl. a. energibesparande syfte har beviljats inte är omedelbart avdragsgilla till den del de täcks av lånet eller bidraget. Utgifterna får i stället dras av genom årliga värdeminskingsavdrag. Bestämmelsen tillkom år 1979, då skattereglerna och de statliga bostadslånereglerna samordnades. Härigenom begränsades de avsevärda skatteförmåner som tidigare kunnat uppnås genom rätten till omedelbara reparationsavdrag.

Den lösning som Sten Sture Paterson skisserar skulle medföra ett mycket invecklat och tungrott system. Den nuvarande ordningen innebär att beskattningsfrågan i det aktuella fallet skall avgöras vid taxeringen för det år då arbetet utförts, fakturerats och betalats. Det sagda gäller även för det fall att lånet eller bidraget ännu inte utbetalats, utan detta kommer fastighetsägaren till godo först följande år. Den ordning som Sten Sture Paterson skisserar medför risk för att den skattskyldige först skulle kunna få ett oavkortat reparationsavdrag och sedan dessutom värdeminskingsavdrag.

För att i förväg eller i efterhand kunna neutralisera denna skatteförmån skulle komplicerade regler bli nödvändiga. Jag är av dessa skäl inte beredd att föreslå någon ändring i gällande ordning.

Nr 58

Onsdagen den
12 januari 1983

Anf. 12 STEN STURE PATERSON (m):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret. I detta ges först en redovisning för nuvarande tillämpning av 25 § 2 mom. kommunalskattelagen.

I min interpellation påtalar jag vissa ej förväntade komplikationer i den praktiska användningen av denna regel. Min därav följande fråga, om finansministern är beredd att genom ett tolkningstillägg undanröja regeltillämpningens nackdelar, har fått ett negativt svar.

Skälet som finansministern åberopar vid förkastandet av den av mig skisserade lösningen är att den skulle leda till ett invecklat och tungrott system. Beviset för detta påstående är inte övertygande.

Enligt nuvarande ordning avgörs beskattningsfrågan det år då arbetet utförts, fakturerats och betalats. Det låter klart och enkelt, men tyvärr präglas det av hänsyn i första hand till den byråkratiska tillämpningen. Ser man på frågan ur den enskilde låntagarens synvinkel försvinner enkelheten.

Systemet skulle fungera utan olägenheter om verkligheten var sådan att arbetets utförande, fakturering och betalning, med statligt lån eller bidrag, ägde rum under ett och samma år. Tyvärr kan så ske endast undantagsvis, i varje fall när det gäller energibesparande åtgärder av någon omfattning. Enbart tidrymden från det arbetet slutförts till dess inspektion skett och lån/bidrag utbetalats kan belöpa sig till fyra fem månader. Detta innebär att kostnaderna under tiden får bestridas med utifrån upplånat kapital. Att förskotta pengarna ur fastighetens egna löpande reparationsmedel skulle få en förödande effekt.

Låt mig, herr talman, anföra ett exempel. I en hyresfastighet genomförs energibesparande åtgärder med ett godkänt bidragsunderlag på låt oss säga 70 000 kr. Arbetet genomförs under ett och samma år, och fakturorna förfaller löpande till betalning, den sista i december månad. Inspektion och godkännande av arbetet, ansökan om lånets/bidragets utbetalning sker påföljande år. Utbetalningen sker först i september månad. Ett naturligt tillvägagångssätt i den situationen vore att ta pengarna från fastighetens reparationskonto i det fall ingen olägenhet följer av att planerad reparation skjuts några månader framåt i tiden. Konsckvensen blir emellertid att fastighetens eventuella vinst ökar genomförandeåret med ca 69 300 kr., vilken beskattas. Skatten, minst 45 000 kr., minskar påföljande års tillgängliga reparationsmedel med motsvarande summa. Enda framkomliga väg är att ta banklån.

Systemet leder som synes till ett ökat beroende av en redan besvärlig lånemarknad, ökade kostnader och en ökad byråkrati. I motsvarande grad minskas den stimulansseffekt, som var avsedd att uppnås med beslutet om lån eller bidrag till energibesparande åtgärder. Vidare leder det till ett

*Om avdragsrätten
i visst fall vid be-
räkning av in-
komst av annan
fastighet*

Onsdagen den
12 januari 1983

*Om avdragsrätten
i visst fall vid be-
räkning av in-
komst av annan
fastighet*

skatteplaneringstänkande vars omfång redan har fått alltför stor plats i dagens samhälle.

Den i min interpellation föreslagna ordningen finner finansministern skulle leda till såväl ett oakortat reparationsavdrag som ett värdeminsk- ningsavdrag. Om vi återgår till mitt exempel skulle de 70 000 kronorna dras av utbetalningsåret som reparationsavdrag. Följande år, då lån/bidrag influtit, tas dessa upp enligt regeln, och värdeminskningensavdrag får göras först nu. Ett sådant system är enkelt och rakt.

Om nu tillämpade regel även fortsättningsvis skall gälla, vill jag fråga finansministern:

Vilka samhällsekonomiska vinster ligger i att lån tas upp enbart för att kringgå ett statligt regelsystems skattetekniska konsekvenser?

Blir stimulanseffekten oanfrätt om regelsystemet innebär ökade kostna- der, ökad administration och ökad byråkrati?

Följer det några positiva samhällseffekter med ett än mer utbrett enskilt skatteplaneringstänkande?

Anf. 13 Finansministern KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Det gläder mig att kunna hålla med frågeställaren i vad det gäller den allra sista frågan om skatteplaneringstänkandet. Det har vi all anledning att försöka begränsa så långt det över huvud taget är möjligt.

Den fråga som Sten Sture Paterson har tagit upp är tekniskt ganska invecklad, och det är inte så lätt för någon av oss att helt utreda den i en interpellationsdebatt. Jag bestrider inte att den verklighetsbeskrivning som gjordes kan ha ett underlag, men frågan är om den komplikationen är större eller mindre än de komplikationer som skulle uppstå, om vi på nytt ändrade lagstiftningen – och att ändra lagstiftningen blir nog nödvändigt att göra, för det räcker inte med några uttalanden om uttolkningen av denna bestämmel- se. Därför är jag som sagt utifrån nuvarande insikter och kunskaper om hur detta fungerar inte beredd att göra någon lagändring.

Därmed är dock inte allt hopp ut. Sten Sture Paterson skall inte uppfatta mig så, att jag nu lämnar några tilläggsdirektiv till den bostadspolitiska utredningen, men den har ett omfattande skattetekniskt uppdrag, och det kan inte uteslutas att också den här frågan kan komma att behandlas.

Anf. 14 STEN STURE PATERSON (m):

Herr talman! Jag får tacka finansministern för förståelsen för de av mig framförda synpunkterna. Jag ser med en viss hoppfullhet fram emot att man framöver kommer att studera bl. a. denna speciella fråga.

Rent principiellt är det för mig angeläget att man framgent vid utformand- et av sådana här regelsystem i första hand utgår från den enskilde individens situation när han skall tillämpa systemet och att det för honom är så lätt att hantera som möjligt. Det väsentliga i sammanhanget är att om det blir några

tekniska komplikationer, är det lättare för expertisen på den byråkratiska sidan att lösa dem än för den enskilde.

Jag ber att få återkomma till frågan längre fram i annat sammanhang.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Uppskov med besvarande av fråga 1982/83:163 samt interpellationerna 1982/83:41 och 42

Anf. 15 TALMANNEN:

På grund av statsrådet Birgitta Dahls sjukdom måste besvarandet av Marianne Karlssons fråga samt Ivar Franzéns och Oswald Söderqvists interpellationer uppskjutas till ett senare sammanträde.

7 § Svar på fråga 1982/83:161 om åtgärder för att minska vantrivseln hos personer som tvingas flytta till Stockholm

Anf. 16 Statsministern OLOF-PALME:

Herr talman! Per-Ola Eriksson har – med hänsyftning på entledigandet av statsrådet Börje Andersson – frågat mig vilket råd jag ger till de människor som tvingas flytta från Norrbotten och andra glesbygdsregioner till Stockholm men som känner vantrivsel och har stark bundenhet till hembygden och de anhöriga.

Varje enskild människas situation måste bedömas för sig. Jag kan därför inte ge några generella råd.

Anf. 17 PER-OLA ERIKSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsministern för svaret på min fråga, som jag ställde i början av december månad i fjol. Jag måste tyvärr säga att svaret är något magert. Ganska innehållslöst, om jag får säga det rent ut.

När statsministern beviljade försvarsministern entledigande från sitt uppdrag, var det med motiveringen att försvarsministern känt vantrivsel i Stockholm, var djupt rotad i sin hembygd och starkt beroende av sin familj.

Jag vill genast säga att jag respekterar den motiveringen och att jag har full förståelse för och accepterar den medmänskliga syn som statsministern vid det tillfället gav uttryck för.

Men statsministerns motivering var principiellt intressant i ett vidare perspektiv. Den dåvarande försvarsministern hade frivilligt accepterat en tjänst i Stockholm. Hans vantrivsel delas ändå av många andra som tvingas lämna sin hembygd. Det är inget nytt.

Tusentals är de människor som under 1960-talet tvingades att flytta från Norrbotten och andra glesbygdsregioner till storstadsmiljöer som Stock-

Nr 58

Onsdagen den
12 januari 1983

Uppskov med besvarande av fråga 1982/83:163 samt interpellationerna 1982/83:41 och 42

Om åtgärder för att minska vantrivseln hos personer som tvingas flytta till Stockholm

Onsdagen den
12 januari 1983

*Om åtgärder för
att minska vantriv-
seln hos personer
som tvingas flytta
till Stockholm*

holm. Dess värre finns det i dag tendenser till att en ny flyttlasspolitik håller på att växa fram.

Många som tvingas bryta upp från sin hembygd, sina anhöriga och vänner har svårt att finna sig till rätta i storstadsmiljön. Det uppstår sociala problem. Familjetragedier och alkoholmissbruk följer i flyttlassens spår. Det är många dystra upplevelser som utspelas. Jag har läst i budgetpropositionen och finner att man delvis drar samma slutsatser i den. Där står: "En flyttning innebär sociala och ekonomiska påfrestningar." Mot den bakgrunden tycker jag att statsministerns svar var något magert.

Dess värre har socialdemokraterna inte alltid visat förståelse för glesbygdernas utvandrare på samma medmänskliga sätt som statsministern visade förståelse för försvarsministern.

Försvarsministerns avhopp borde ha gett socialdemokraterna en tankeställare. Människorna måste få leva, arbeta och bo i miljöer där de känner sig hemma. Då kan de naturliga kontakterna med anhöriga, vänner och samhällsliv upprätthållas.

Men efter att ha läst budgetpropositionen tycker jag att min fråga har blivit än mer befogad. I stället för att utveckla regionalpolitiken och öka möjligheterna till återflyttning för andra än avgående försvarsministrar, väljer regeringen att frysa de regionalpolitiska insatserna. Mittregeringens mål om regional balans överges också. Däremot räknar man upp flyttningsbidragen. Det är illavarslande.

Människor måste få känna gemenskap och leva i miljöer som upplevs som utvecklande och stimulerande. I stället för flyttlasspolitikens väg måste vi välja återflyttningens och decentraliseringens väg. Då skapas samhällen och gemenskap där människor behövs och kan trivas.

Mänskliga tragedier på grund av vantrivsel är, herr talman, samhällets största slöseri.

Anf. 18 Statsministern OLOF PALME:

Herr talman! Per-Ola Eriksson klagade över att mitt svar skulle vara innehållslöst. Jag har motsatt mening, av det enkla skälet att jag inte tycker om när man utnyttjar en enskild människas situation – det är en ganska speciell situation som en försvarsminister har – till det slag av partipolitiska angrepp som Per-Ola Eriksson gjorde. Jag menar att det i politiken är viktigt att ha respekt för enskilda människors olikheter och egenart. Försvarsministern är *en* typ av människa. Han ville vara hela veckorna i sin hembygd. Herr Eriksson är exempel på den typ av människa som är villig att sitta här i Stockholm större delen av veckan och nöjer sig med veckosluten i hembygden. Det är ett sätt att leva – och båda måste respekteras. Det är det som egentligen är innehållet i mitt svar.

Sedan gav sig Per-Ola Eriksson in på den mer partipolitiska debatten och uttryckte en önskan om en regionalpolitik som kunde göra det möjligt för människor att stanna i sin hembygd. Det tycker jag är alldeles utmärkt. Just ur den synpunkten måste nämligen de sex år som centern satt i regering ha inneburit en djup besvikelse för människorna i landets glesbygder. Efter de

Om åtgärder för att minska vantrivseln hos personer som tvingas flytta till Stockholm

framgångar som vi rent befolkningsmässigt hade i skogslänet under den socialdemokratiska regeringstiden under hela första hälften av 1970-talet svängde det igen. Flyttlassen började rulla. Befolkningen och industrisysselsättningen minskade kraftigt, och regionalpolitiken försvann i ganska stor utsträckning.

Jag tror att människorna hade väntat sig annat av centern och kände sig besvikna. När en ny centergeneration träder in här i kammaren vill jag i och för sig inte polemisera med Per-Ola Eriksson. Jag tycker det är glädjande om han känner denna besvikelse efter de sex åren och vill vara med i strävandena att få en jämnare fördelning av arbetsplatser i landet.

Det finns ingen brist på medel i regionalpolitiken. Det finns en brist på förståelse för att vi måste hålla emot marknadskrafterna ibland och inte bilda institut till deras fröjd. Om den unga generationen av centerpartister är med på en sådan linje till värn för människorna skulle jag tycka att det vore mycket glädjande.

Anf. 19 PER-OLA ERIKSSON (c):

Herr talman! Statsministern sade att man inte skall ta enskilda människor som utgångspunkt för regionalpolitisk och partipolitisk debatt. Men många gånger utgör enskilda människor en väckarklocka, som gör att politikerna kommer till insikt om att vi behöver skapa ett bättre samhälle. Sådana exempel har statsministern i många andra sammanhang brukat använda sig av.

Det förhållandet att inte försvarsministern trivdes att vara i Stockholm under veckorna är inget försvar för att låta tusentals andra människor vara här hela året utan möjlighet till återvändo. Och om man då, som statsministern sade, har gjort för litet de senaste åren, förvånar det mig att regeringen inte försöker förändra utvecklingen genom att i budgetpropositionen anslå medel till förbättringar. Om man har läst budgetpropositionen, som jag har gjort sedan jag ställde frågan, finner man att regeringen kapitulerar och är tillbaka i den gamla politiken.

Det är ändå på det sättet att sysselsättningsgraden under de senaste sex åren – i slutet av 1970-talet och början av 1980-talet – ökade i skogslänet. Jag fick häromdagen ta del av ett pressmeddelande från industridepartementet, där det sägs att det sjuder av aktiviteter i många glesbygder – och i det sammanhanget räknar man med vad som har skett under de senaste åren. Jag tycker det är ett bra bevis för att det de senaste åren bedrivits en bra regionalpolitik och glesbygdspolitik för att skapa aktivitet. Jag tycker det behövs litet mera engagemang, aktiviteter och kämparanda även hos socialdemokraterna. Det behövs en Sven Dufva som kämpar för en utveckling av regionalpolitiken i stället för den anda som statsministern visade i sitt svar.

Överläggningen var härmed avslutad.

Onsdagen den
12 januari 1983

*Om besvarande
av frågor i riksdagen*

8 § Svar på fråga 1982/83:173 om besvarande av frågor i riksdagen

Anf. 20 Statsministern OLOF PALME:

Herr talman! Gunnel Jonäng har frågat mig om regeringen framöver kommer att avsätta tid för besvarande av frågor som framställs i riksdagen eller om uppvaktningar är enda möjligheten att få komma till tals med statsråden.

Frågor av riksdagens ledamöter kommer givetvis att besvaras i enlighet med gällande regler. Ibland kan det dock vara nödvändigt att ta något längre tid i anspråk än normalt, nämligen om de ytterligare uppgifter och synpunkter som behöver inhämtas kan ge en vidare belysning av frågan. Detta borde vara till gagn också för frågeställaren.

Anf. 21 GUNNEL JONÄNG (c):

Herr talman! Jag vill tacka statsministern för svaret på min fråga. Den kan förefalla litet udda, men jag menar att den är väsentlig, nämligen från demokratisynpunkt.

Jag uppskattar och tycker det är bra att statsministern visar riksdagen den respekten att själv besvara frågan. Jag utgår från att statsministern med det avser att vara ett föredöme för de andra statsråden.

Vår demokrati vilar ju på ett öppet meningsutbyte mellan å ena sidan folkets ombud, riksdagen, och å andra sidan regeringen. Det är oerhört viktigt att det kan bibehållas och vidareutvecklas.

Möjligheter till frågor och interpellationer och meningsutbyte mellan folkvalda representanter och berörda statsråd är omistliga inslag i vår demokrati. Jag känner oro för att riksdagens betydelse i detta sammanhang kan reduceras, om regeringen prioriterar andra kontaktvägar än folkets valda parlament.

Jag väckte en fråga om SJ-verkstanen i Bollnäs och fick då beskedet att svaret inte kunde lämnas, eftersom statsrådet skulle diskutera frågan i annat forum och med andra företrädare än i riksdagen, också med socialdemokratiska riksdagsledamöter från bygden. Detta är, menar jag, uttryck för en ringaktning av riksdagen och dess ledamöter. Det står också i strid med riksdagsordningens 6 kap.

Jag tycker faktiskt det var ett dåligt svar jag fick. Jag hade kunnat acceptera om statsministern hade sagt att det här var ett olycksfall i arbetet. Då hade vi inte behövt diskutera längre – då hade allt varit bra. Men det gjorde inte statsministern.

Svaret är också motsägelsefullt. "Frågor --- kommer --- att besvaras i enlighet med gällande regler", heter det i svaret. Vidare: "Ibland kan det dock vara nödvändigt att ta någon längre tid i anspråk än normalt, nämligen om de ytterligare uppgifter och synpunkter som behöver inhämtas kan ge en vidare belysning av frågan." Man måste väl ändå utgå från att det i riksdagsordningen tagits hänsyn till statsrådets möjligheter att inhämta de uppgifter och synpunkter som behövs inom den i riksdagsordningen angivna

tidsfristen för besvarande av frågor.

Faktum kvarstår alltså: Det blev ingen diskussion i riksdagen i den här frågan, därför att kommunikationsministern skulle diskutera frågan i annat forum. Jag reagerar starkt mot det från just demokratisk synpunkt.

Nr 58

Onsdagen den
12 januari 1983

*Om besvarande
av frågor i riksdagen*

Anf. 22 Statsministern OLOF PALME:

Herr talman! Jag tycker att frågorna är viktiga inslag i riksdagens arbete, och jag beklagar att detta frågeinstitut inte har blivit precis vad vi tänkte oss. Såvitt jag minns rätt svarade jag på den första frågan här i riksdagen. Den hade framställts av herr Hyltander, som höll på att smälla av av nervositet inför det högtidliga ögonblicket. Det var en mycket laddad stämning den gången, och kammaren var absolut fullsatt.

Det är viktigt att reglerna följs. I princip har fru Jonäng rätt i sin kritik, men det är alltid riskabelt att göra statistik på ett fall. Därför satte jag mig in i fallet med Bollnäsverkstaden. Det är ganska typiskt exempel på fall där det som ett undantag kan vara rimligt att statsrådet dröjer med besvarandet. Ett nytt statsråd behöver sätta sig in i rader av nya ärenden. Jag har tagit del av promemorian rörande det här speciella ärendet. Han behövde träffa ledningen för verkstaden, han behövde träffa facket och han behövde träffa de lokala representanterna, innan han kunde bilda sig en uppfattning för att besvara frågan i kammaren.

Jag undersökte också om någon skada hade uppkommit på grund av dröjsmålet. Jag fann då att den utredning som bedrivs av SJ om Bollnäsverkstadens framtid ännu inte är färdig. Så inga intressen har på något sätt skadats.

Eftersom jag delar fru Jonängs uppfattning att principen är viktig – frågorna och svaren skall rulla, det skall skapas litet liv i riksdagen genom frågeinstitutet – har jag alltså tittat närmare på det här fallet. Jag kan förstå fru Jonängs besvikelse – hon satt där och frustade av iver att få framföra sina synpunkter och fick vänta med att göra det. Men när jag närmare hade skärskådat de skäl som kommunikationsministern hade för dröjsmålet tyckte jag att de var giltiga just som undantag. Skall ett sådant här system fungera, måste det finnas rimliga möjligheter att göra undantag, så att man kan dröja något med svaret.

Anf. 23 GUNNEL JONÄNG (c):

Herr talman! Det är inget gott betyg statsministern ger sin kommunikationsminister, när han säger att denne behöver så lång tid för att skaffa sig informationer om och synpunkter på frågor som ingår i hans verksamhetsområde. Jag vill tala om för statsministern att det var den 25 november som jag ställde frågan. Det fanns flera veckor kvar på sessionen för att besvara den, men jag fick beskedet att den 13 januari, dvs. i morgon, skulle jag kunna få svar. Det är mer än en och en halv månad! Jag tror faktiskt inte att vår nye kommunikationsminister är så okunnig att han behöver mer än en och en halv månad för att skaffa sig information.

Statsministern säger att inga intressen har skadats genom att vi inte tidigare

33

Onsdagen den
12 januari 1983

*Om besvarande
av frågor i riksdagen*

fick den här debatten i kammaren. Det är en intressant men också en mycket märklig utsaga. Vi har en riksdagsordning, och den skall följas. Både regering och riksdag har att följa den. Där står det ingenting om skadade intressen e. d., utan där står *när* en fråga bör besvaras.

Jag ser det som en av mina mest angelägna uppgifter som riksdagsman att värna om demokratin. Och jag upplever att det här ytterst är en fråga om demokrati. Det är därför som denna fråga är så enormt viktig för mig, och den borde vara väldigt viktig också för statsministern. För nog har vi ändå samma ansvar att värna om demokratin och att slå vakt om riksdagen!

Anf. 24 Statsministern OLOF PALME:

Herr talman! Jag finner att fru Jonäng fortfarande diskuterar en principfråga med utgångspunkt i statistik från ett enda fall. Det är alltid litet besvärligt, om man till den grad låter sin sjuka mor paradera i talarstolen.

Att det har tagit sex veckor att besvara fru Jonängs fråga beror faktiskt på att riksdagen har haft ett långt uppehåll. Det har som bekant varit jul- och nyårshelger.

Jag vidhåller att det undantagsvis kan finnas skäl för ett statsråd att mer ingående sätta sig in i en viss fråga, innan han eller hon besvarar den i kammaren. Det skälet är enligt min mening fullt legitimt, och därmed anser jag mig ha sagt mitt i denna debatt. Jag har också en känsla av att fru Jonäng behöver samla krafterna inför morgondagens sammandrabbning med kommunikationsministern.

Anf. 25 GUNNEL JONÄNG (c):

Herr talman! Låt mig först säga att det inte blir någon sammandrabbning i morgon. Jag accepterade inte att regeringen gick emot gällande riksdagsordning och drog därför tillbaka min fråga. Den kommer alltså inte att diskuteras i morgon.

Statsministern säger att det här är en principfråga. Ja, det är just vad det är. Självfallet kan han ondgöra sig över mig och tycka att jag är irriterad över att jag inte fick diskutera den här frågan. Men ytterst, herr statsminister, gäller den inte mig utan alla riksdagsmän och riksdagen som sådan. Vi har en fastlagd konstitution, i vilken det klart utsägs att all makt utgår från folket. Den ordningen, menar jag, måste såväl riksdagsmännen som regeringen inkl. statsministern acceptera. Jag tycker att det är näst intill upprörande att statsministern inte vill acceptera och följa riksdagsordningen på denna punkt. Han anser uppenbarligen att statsråd skall få uppskov med att besvara frågor till en tidpunkt som passar dem.

Anf. 26 Statsministern OLOF PALME:

Herr talman! Det här börjar bli allvarsamt. Jag tycker visst att man skall följa riksdagsordningen, men det finns fall – jag har faktiskt stött på många sådana under de borgerliga regeringsåren – då det finns anledning att ge vederbörande statsråd uppskov med att besvara en fråga.

Nu trodde jag att den här frågan i första hand var ställd för de människors skull som på ett eller annat sätt är beroende av SJ-verkstaden i Bollnäs. Jag trodde att det var av omsorg om dem och i deras intresse som fru Jonäng fattade pennan och vände sig till landets kommunikationsminister. Nu visar det sig att detta var en sekundär sak. När hon inte får svar den dag hon hade hoppats, låter hon intresset för verkstaden i Bollnäs falla. Det är icke i överensstämmelse med god tradition i Sveriges riksdag.

Anf. 27 GUNNEL JONÄNG (c):

Herr talman! Jag vill erinra statsministern om att omsorgen om människorna på SJ-verkstaden i Bollnäs är en synnerligen primär fråga för mig. Jag har år efter år tagit upp den här i kammaren i form av motioner, frågor och interpellationer. Och jag har debatterat den. Jag har försökt göra vad jag har kunnat göra i själva sakfrågan, och det kommer jag att fortsätta med.

Jag har emellertid ansett att det inte var någon mening med att diskutera frågan här i riksdagen den 13 januari, sedan den allmänna motionstiden har påbörjats. Jag har nu andra möjligheter att ta upp frågan, t. ex. genom att väcka en motion.

Jag upplever att demokratifrågorna f. n. är utomordentligt viktiga i vårt land. Det finns tendenser hos regeringen att försöka gå förbi riksdagen och fatta beslut efter överläggningar med olika organisationer. Det innebär risker för att man skapar ett korporativistiskt samhälle, där de enskilda människorna inte får komma till tals på det sätt som det är tänkt i vår konstitution.

Jag kommer, herr statsminister, så länge jag sitter i denna riksdag och förhoppningsvis även därefter, att kämpa för demokratin och slå vakt om de enskilda människornas möjligheter att få komma till tals.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1982/83:155 och 156 till konstitutionsutskottet

1982/83:157 yrkande 1 till finansutskottet

yrkande 2 till konstitutionsutskottet

1982/83:158 till finansutskottet

1982/83:159–161 till skatteutskottet

1982/83:162 till socialförsäkringsutskottet

1982/83:163 till skatteutskottet

1982/83:164 och 165 till justitieutskottet

1982/83:166 till skatteutskottet

1982/83:167 till justitieutskottet

1982/83:168 till försvarsutskottet

1982/83:169 till socialförsäkringsutskottet

1982/83:170–172 till socialutskottet

1982/83:173–175 till utbildningsutskottet

1982/83:176 till jordbruksutskottet
1982/83:177 till skatteutskottet
1982/83:178 till näringsutskottet
1982/83:179 till utrikesutskottet
1982/83:180–183 till arbetsmarknadsutskottet
1982/83:184 till civilutskottet

10 § Talmannen meddelade att på föredragningslistan för morgondagens sammanträde skulle propositionerna 100 och 101 sättas sist.

11 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

1982/83:185 av *Gunnar Björck* i Värmdö

Ny princip för sekretesslagstiftningen

1982/83:186 av *Bertil Fiskesjö m. fl.*

Grundlagsregleringen av svenska medborgares rösträtt

1982/83:187 av *Bertil Fiskesjö m. fl.*

Röstning genom ombud, m. m.

1982/83:188 av *Bertil Fiskesjö m. fl.*

Beslutsordningen i riksdagen

1982/83:189 av *Lars-Åke Larsson m. fl.*

Vallokalernas tillgänglighet för handikappade

1982/83:190 av *Ulla Tillander* och *Rune Gustavsson*

Riksmötets öppnande

1982/83:191 av *Karin Nordlander m. fl.*

Fastställande av existensminimum

1982/83:192 av *Birthe Sörestedt*

Ändringar i konsumentkreditlagen

1982/83:193 av *Filip Fridolfsson* och *Tore Nilsson*

Översyn av fördelningen av u-landsbiståndet

1982/83:194 av *Lars Werner m. fl.*

Åtgärder för nedrustning

1982/83:195 av *Rune Torwald m. fl.*

Lokalisering till Göteborg av andra helikopterdivisionen

1982/83:196 av *Ann-Cathrine Haglund*

Återbetalningsskyldighet för viss ersättning enligt lagen om allmän försäkring

Nr 58

Onsdagen den
12 januari 1983

1982/83:197 av *Larz Johansson*

Ekonomiskt stöd till vissa elever i förberedande dansutbildning

1982/83:198 av *Bengt Kindbom m. fl.*

Beräkningen av pensionstillskott

1982/83:199 av *Karin Nordlander m. fl.*

Rätt till sjukpenning för förvärvsarbetande under 16 år

1982/83:200 av förste vice talmannen *Ingegerd Troedsson m. fl.*

Kvittningsrätt mellan förvärvskällor vid beräkning av egenavgift

1982/83:201 av *Gunnar Biörck* i Värmdö

Språkvetenskaplig granskning av medicinsk terminologi

1982/83:202 av *Gunnar Biörck* i Värmdö

Årsberättelser från sjukhus och vårdinstitutioner

1982/83:203 av *Karin Nordlander m. fl.*

Förkortad arbetstid inom långtidsvården

1982/83:204 av *Sonja Rembo* och *Anita Bråkenhielm*

Kontraktsvård av missbrukare

1982/83:205 av *Sven Henricsson*

Registreringsbas i Ramsele för landsarkivet i Härnösand

1982/83:206 av *Per Olof Håkansson* och *Kurt Ove Johansson*

Högskoleutbildning i fastighetsförvaltning

1982/83:207 av *Lennart Brunander m. fl.*

Överförande till riksnätet av järnvägslinjen Borås-Varberg

1982/83:208 av *Arne Fransson* och *Gösta Andersson*

Överförande till riksnätet av järnvägslinjen Nässjö-Nybro

1982/83:209 av *Ingvar Johnsson m. fl.*

Typtgodkännande av eldriven hjälpmotor för cykel

1982/83:210 av *John Andersson m. fl.*

Åtgärder mot onödig blekning av pappersprodukter

*Meddelande om
frågor*

1982/83:211 av *Rune Evensson m. fl.*

Riktlinjer för utläggande av värmepumpslang i vattentäkt

1982/83:212 av *Paul Lestander m. fl.*

Fiskevårdande åtgärder

1982/83:213 av *Gösta Andersson och Agne Hansson*

Fortsatt cementproduktion i Degerhamn, m. m.

1982/83:214 av *Lars-Erik Lövdén och Kurt Ove Johansson*

Åtgärder mot utförsäkring från arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet

1982/83:215 av *Gullan Lindblad m. fl.*

Decentraliserad beslutanderätt i ärenden om statligt stöd till energibesparande åtgärder

1982/83:216 av *Lars-Erik Lövdén och Kurt Ove Johansson*

Ombildningen av hyresrätter till bostadsrätter

1982/83:217 av *Egon Jacobsson och Bengt Silfverstrand*

Den offentliga sektorns betydelse för ekonomi och sysselsättning

1982/83:218 av *Egon Jacobsson och Bengt Silfverstrand*

En samlad sysselsättningsbudget, m. m.

12 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framstälts

den 11 januari

1982/83:208 av *Gunnar Biörck* i Värmdö (m) till utbildningsministern om den särskilda läkarutbildningen för sjuksköterskor:

Vill statsrådet ha vänligheten att för riksdagen redovisa erfarenheterna av den särskilda läkarutbildningen för sjuksköterskor och de eventuella åtgärder till vilka dessa erfarenheter möjligen lett?

1982/83:209 av *Bo Arvidson* (m) till arbetsmarknadsministern om AMU-verksamheten i Malmöregionen:

AMU-utbildningen i Malmöregionen bedrivs i dag i Malmö och Furulund i Kävlings kommun.

En arbetsgrupp har haft i uppdrag att utarbeta ett organisationsförslag för den framtida AMU-verksamheten i Malmöregionen. Arbetet är slutfört och har resulterat i en framställan från länsarbetsnämnden i Malmö den 22 september 1982 till arbetsmarknadsstyrelsen.

Förslaget innebär bl. a. att ett nytt center uppföres i Malmö samt att vissa delar i Furulund avvecklas.

Något besked om hur det blir med lokaler för AMU-utbildningen i Malmöregionen finns inte i budgetpropositionen. För Kävlinge kommun och de anställda i Furulund är det angeläget att den ovisshet som råder om den framtida verksamheten skingras. Som arbetsplats i Furulund har AMU-centret en dominerande ställning.

Kommer AMU-verksamheten i Furulund att vara kvar och i så fall i vilken omfattning?

den 12 januari

1982/83:210 av *Per Unckel* (m) till statsrådet Bengt Göransson om rätten att sprida information genom kabel-TV:

Statsrådet Bengt Göransson har i en serie tidningsuttalanden den senaste månaden visat en påfallande oförstående inställning till kraven på frihet för de nya TV-medierna. I budgetpropositionen fullföljs dessa uttalanden genom följande deklARATION: "Denna" – massmedieutvecklingen – "måste präglas av kulturpolitiska ambitioner." Om de krav yttrandefriheten ställer sägs ingenting.

Statsrådet Göranssons uttalanden innebär att villkoren för yttrandefrihetsutredningens arbete förefaller att i grunden ha förändrats. Utredningens uppdrag är att utsträcka tryckfrihetsförordningens (TF) för det fria och öppna samhället grundläggande principer också till andra medier. Kabel-TV, som av allt att döma kan komma att få en avgörande betydelse för opinionsbildning, skulle därigenom få samma skydd som t. ex. tidningarna har i dag. Några tekniska hinder härför finns numera inte.

Jag vill mot denna bakgrund ställa följande frågor till statsrådet Göransson:

1. Är statsrådet beredd att låta samma regler, t. ex. i fråga om etableringsfrihet, gälla för kabel-TV som i dag enligt TF gäller för tidningar och böcker?

2. Om statsrådet, såsom det förefaller av gjorda uttalanden, avvisar en sådan förstärkning av yttrandefriheten, vilken är i så fall enligt statsrådets uppfattning den ur yttrandefrihetssynpunkt principiella skillnaden mellan tidningar och böcker å ena sidan och kabel-TV å den andra?

1982/83:211 av *Nils Berndtson* (vpk) till justitieministern om tillträde till offentliga inrättningar:

Anläggningar med såväl privata affärer som offentliga inrättningar förekommer på många håll. En händelse i Linköping, där privata affärs- och fastighetsägare avstängt enskilda personer från tillträde till en anläggning med bl. a. post, apotek och försäkringskassa inrymda, visar på behovet av att rättsläget klarläggs. Det är orimligt att privata intressen kan avstänga enskilda människor från tillgång till allmänna inrättningar. Den enskildes

Nr 58

Onsdagen den
12 januari 1983

*Meddelande om
frågor*

möjlighet att på vanligt sätt få sin sak prövad saknas också, vilket minskar rättssäkerheten. Det är oroande om privata intressen, med motivet att upprätthålla ordningen, påtar sig uppgifter som åvilar samhällsorgan.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga justitieministern:

Vilka åtgärder är justitieministern beredd att vidta i syfte att klarlägga rättsläget när det gäller tillträde till serviceanläggningar med såväl privata som offentliga inrättningar?

13 § Kammaren åtskildes kl. 14.02.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert